

MAVİ IŞIKLAR
ACİL
OLGU YÖNETİMİ

Genişletilmiş 2. Baskı

Editör

Prm. Doğan MUTLU

Yardımcı Editörler

Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ

Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN

Hipokrat
Yayıncılık

© 2025 MAVİ IŞIKLAR ACİL OLGU YÖNETİMİ

ISBN: 978-625-6169-09-8

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

UYARI

Unutulmamalıdır ki sağlık bilgileri sürekli gelişen ve değişen bilgilerdir. Bu kitapta anlatılanlar günümüzdeki bilgileri kapsamaktadır, gelecekte bu bilgiler değişebilir. Her hasta için en iyi tedavi şeklini, en doğru ilaçları ve dozu belirlemek saha personelinin sorumluluğundadır. Yayınevi ve yazar bu yayından dolayı; hastalarda veya ekipmanlarda meydana gelebilecek herhangi bir zarardan sorumlu değildir.

Editör

Prm. Doğan MUTLU

Yardımcı Editörler

Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ

Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Değerli Meslektaşım,

Hastane öncesi değerlendirilmede acil tıbbın önemini hepimiz bilmekteyiz. Hastane öncesi tanı ve tedavi süreçlerini yönetirken olaya ve olay yerine uygun protokollerin uygulanması, hastaların şikayetlerinin, öyküsünün ve yaşamsal bulgularının etkin ve en doğru biçimde değerlendirilmesi, oluşturduğumuz tanı veya ön tanılara yönelik tedavilerin etki mekanizmaları, dozları, endikasyonları, kontrendikasyonları ve komplikasyonlarıyla bilinmesi ile tüm bu süreçlerin bir bütün halinde yönetilmesi sağlanabilir.

Bugüne kadar sahada çalışmış biri olarak hastane öncesi olgu yönetiminin eksiksiz uygulandığı zamanlarda hayati önemde olumlu sonuçlar doğurduğunu görmekteyim. Kitabımızda da bu olgu süreçlerinin en doğru şekilde nasıl yönetilebileceğini sizlerle paylaşmak istedik. Olgu yönetiminde hastanın semptomlarına, yaşamsal bulgularına ve kliniğine göre oluşturulabilecek isabetli tanı ve ön tanı ile bu tanıya yönelik uygulanabilecek doğru tedavileri sunmanın yanı sıra ambulanda hasta müdahalesinde cihaz ve malzemelerin kullanımını ve sık karşılaştığımız vakaların yönetimini sizlerle paylaşıyoruz. Kullandığımız akıl kartları vakalarımızın akılda kalıcılığını artırmayı planlıyoruz.

2. Baskıda Resüsitasyon ve Elektrokardiyogram bölümlerinin eklenmesiyle daha faydalı ve daha kapsamlı olan kitabımızı, sizlere vaka yaklaşımlarında yararlı olacağını düşünerek hazırladık. Unutmayalım; doğru anda, doğru müdahale ve tedaviyle bir insanın hayatını kurtarabiliriz. Herkese keyifli okumalar dilerim.

Prm. Doğan MUTLU

*“6 Şubat Depreminde Kaybettiğimiz
Tüm Sağlık Çalışanlarının Anısına”*

Önsöz

Günümüzde sağlık sektöründe gelişim ve değişimin en fazla gözlemlendiği alan Hastane Öncesi Sağlık Hizmetleri ve Acil Tıp Ana Bilim Dalıdır. Bilginin sürekli değiştiği, bununla birlikte iş yükünün fazla olduğu bir sektörde çalışmanın ne kadar zor olduğu aşıkardır. Güncel bilgiye ihtiyaç duyulan bu zor alanda yenilikleri takip etmek gerekmektedir. Umarız beraber hazırladığımız bu olgu kitabı hastane öncesinde çalışan arkadaşlarımıza yardımcı olur. Bu kitabın hazırlamasında emeği geçen tüm meslektaşlarımıza teşekkür ederiz. Sizlere keyifli okumalar dileriz.

Acil Çalışanları Ekibi

Teşekkür

Kitabımızdaki akıl kartları “Acil Çalışanları” ekibi tarafından hazırlanmış olup ekip acilcalisanlari.com sitesinde herkese açık bir kaynak olarak paylaşım yapmaktadır. Kaynaklarını bizimle paylaştığı ve katkılarından dolayı Acil çalışanları ekibine ve Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ ve Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN hocalarımıza teşekkürü borç bilirim.

Kitabımızın planlanmasından basımına kadar yanımızda olan ve destek veren Hipokrat Kitabevi ekibine ve Ali ÇELİK’e teşekkürü borç bilirim.

Kitabımızın mükemmel olabilmesi için gayret gösteren ekibimizdeki tüm hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Doğan MUTLU

Katkıda Bulunanlar

Editör

Prm. Doğan MUTLU

Kahramanmaraş İl Ambulans Servisi Başhekimliği, Eğitim Birimi

Yardımcı Editörler

Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN

Muğla Eğitim Araştırma Hastanesi, Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ

Isparta Şehir Hastanesi, Acil Tıp AD.

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SARMAN

Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi / Hemşirelik Bölümü

Öğr. Gör. Cansu ATMACA PALAZOĞLU

Tokat Gaziosmanpařa Üniversitesi, Erbaa Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
İlk ve Acil Yardım Programı

Prm. Doğan MUTLU

Kahramanmaraş İl Ambulans Servisi Başhekimliği, Dulkadirođlu 5 Nolu ASHİ

Öğr. Gör. Eda GÜNGÖR

Tokat Gaziosmanpařa Üniversitesi, Erbaa Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Öğr. Gör. Emre KİRAZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gölhisar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
İlk ve Acil Yardım Programı

Dr. Öğr. Üyesi Esra TÜRKER

Lokman Hekim Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Hatice PEKİNCE

Fırat Üniversitesi, Kovancılar MYO, İlk ve Acil Yrd. Prog.

Doç. Dr. İsmet ÇELEBİ

Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı

Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN

Muğla Eğitim Araştırma Hastanesi, Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ

Isparta Şehir Hastanesi, Acil Tıp AD.

Prm. Mustafa ÖZKAN

Nevşehir İl Ambulans Servisi Başhekimliği, Avanos 3 Nolu ASHİ

Öğr. Gör. Dr. Nefise Cevriye SUCU ÇAKMAK

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
İlk ve Acil Yardım Programı

Öğr. Gör. Nur Deniz EYÜPOĞLU KARAOĞLU

Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Öğr. Gör. Olcay KARAOĞLU

Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar SBMYO, İlk ve Acil Yardım Programı

İçindekiler

Bölüm 1

Acil Olgu Yönetimi ve Resüsitasyon..... 1

Prm. Mustafa ÖZKAN • Prm. Doğan MUTLU • Uzm. Dr. Ömer Harun SAĞNIÇ

Bölüm 2

Nörolojik Aciller 57

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SARMAN

Bölüm 3

Solunum Acilleri 73

Öğr. Gör. Emre KIRAZ

Bölüm 4

Kardiyolojik Aciller 85

Dr. Öğr. Üyesi Esra TÜRKER • Prm. Doğan MUTLU

Bölüm 5

Sindirim Acilleri 121

Öğr. Gör. Dr. Nefise Cevriye SUCU ÇAKMAK

Bölüm 6

Çevresel Aciller 137

Öğr. Gör. Cansu ATMACA PALAZOĞLU • Prm. Doğan MUTLU

Bölüm 7

Obstetrik Aciller 157

Öğr. Gör. Dr. Hatice PEKİNCE

Bölüm 8

Pediyatrik Aciller 165

Öğr. Gör. Olcay KARAOĞLU • Öğr. Gör. Nur Deniz EYÜPOĞLU KARAOĞLU

Bölüm 9**Travma Acilleri..... 173**

Doç. Dr. İsmet ÇELEBİ • Prm. Doğan MUTLU

Bölüm 10**Elektrokardiyogram..... 199**

Uzm. Dr. Ömer Faruk KARAKOYUN

Bölüm 11**Acil Bakım Ambulansı 253**

Prm. Mustafa ÖZKAN • Prm. Doğan MUTLU

Bölüm 12**Hastane Öncesinde Kullanılan İlaçlar 275**

Öğr. Gör. Eda GÜNGÖR

Kaynaklar..... 325

Kısaltmalar

AABT	: Ambulans acil bakım teknikeri
ATT	: Acil tıp teknisyeni
KKM	: Komuta kontrol merkezi
DAKŞ	: Damar yolu açık kalacak şekilde
IM	: İntramüsküler
IV	: İntravenöz
SF	: Serum fizyolojik
DM	: Diyabetes mellitus
HT	: Hipertansiyon
EKG	: Elektrokardiyogram
AMI	: Akut Miyokard İnfarktüsü
KB	: Kan Basıncı
VF	: Ventriküler Fibrilasyon
CPR	: Kardiyopulmoner resüsitasyon
ASA	: Asetil salisilik asit
SL	: Sublingual

